

Het belang van kennis en onderwijs

Vrijdagpreek van vrijdag 2 september 2022

Bismillahi arahmani araheem,

Beste broeders en beste zusters. Het onderwerp van vandaag is: het belang van kennis en onderwijs.

Het nieuwe schooljaar is weer begonnen. Elke dag stappen onze kinderen op hun fiets, met hun tas vol met boeken op hun rug, om zich te laten onderwijzen.

Allah swt zegt in de eerste vier verzen van surah al-Alaq het volgende:

أَفْرَأُ بِأَسْمِ رَبِّكَ الَّذِي خَلَقَ (١) خَلَقَ الْإِنْسَانَ مِنْ عَلَقٍ (٢) أَفْرَأُ وَرَبُّكَ الْأَكْرَمُ (٣) الَّذِي
عَلَّمَ بِالْقَلَمِ (٤) عَلَّمَ الْإِنْسَانَ مَا لَمْ يَعْلَمْ

Lees in de Naam van jouw Heer, Degene Die (alles) heeft geschapen. Hij heeft de mens uit een bloedklonter geschapen. Lees, en jouw Heer is de meest edele. Degene Die (het schrijven) met de pen heeft onderwezen.

Een nieuw schooljaar, een nieuwe kans om kennis op te doen. Het is niet alleen voor onze kinderen belangrijk om zich te onderwijzen. Nee, ook voor ons is het erg belangrijk om ons continu te blijven ontwikkelen door kennis op te doen. Vandaag zullen we stilstaan hoe de islam kijkt naar het vergaren van kennis en de positie van het onderwijs in de samenleving. Vanuit onze geloofsovertuiging wordt het opdoen van kennis aangemoedigd. Het opdoen van kennis is zo ontzettend belangrijk, zo belangrijk, dat het de eerste aya was die aan onze profeet werd geopenbaard. De eerste vers uit surah al-Alaq, begint met: "أَفْرَأُ", oftewel: "Lees!". Aan onze profeet Mohammed vzmh werd door middel van dit vers het bevel gegeven om te lezen. Echter, is de koran natuurlijk niet alleen geopenbaard aan onze profeet, maar ook aan ons opdat wij daar lessen uit trekken. Dit bevel moeten wij dus ook opvolgen door te lezen, de leren en onszelf te onderwijzen.

In deze eerste aya wordt het accent gelegd op het lezen, oftewel het onderwijzen van onszelf. In die eerste aya wordt niet ingegaan op het gebed of het vasten. Het fundament van de islam is kennis. De islam schrijft ons voor om onszelf te onderwijzen: zonder kennis, ben je nergens. Deze kennis is niet beperkt tot kennis over de islam. Nee, ook andere relevante kennis is belangrijk voor ons als gemeenschap. We mogen dan ook trots zijn op onze broeders en zusters van vandaag de dag, die zich op verschillende gebieden excelleren. Zo hebben we islamitische artsen, economen, docenten, managers en vele andere experts. Ook deze kennis is ontzettend nuttig voor ons als gemeenschap.

Mensen met kennis kunnen we vergelijken met de sterren aan de hemel. Deze sterren weerkaatsen het licht van de maand. Ze verlichten ons. Zo is het ook met de mensen met kennis.

Onze profeet Mohammed vzmh heeft ons verteld dat **“Voor hem die een pad volgt om kennis te zoeken, Allah zal dat pad, wat naar het Paradijs leidt, vergemakkelijken voor hem. En voorwaar, de Engelen zullen hun Vleugels om degene die kennis opdoet slaan. Tevreden zijn zij met wat hij doet. En degene die geleerd is, voor hem wordt er om vergiffenis gevraagd in de hemelen en de aarde en zelfs het organisme in het water.”**

Daarnaast leert onze profeet Mohammed vzmh ons dat **“De bevoorrechtting van een geleerde ten opzichte van een dienaar, hetzelfde is als de maan ten opzichte van de andere planeten. Voorwaar, de geleerden zijn de erfgenamen van de Profeten. Voorwaar de Profeten laten geen Dirham of Dinaar achter. Zij laten slechts kennis achter om geërfd te worden. En degenen die het nemen, nemen gelukzaligheid.”**

Zoals we uit deze overlevering kunnen opmaken, is kennis een ontzettend waardevol goed. Geld weegt niet op ten opzichte van de waarde van kennis. Onze profeten hebben ons geen geld, grond of waardevolle materiële zaken achtergelaten. Nee, ze hebben ons iets véél waardevollers nagelaten, namelijk hun kennis en wijsheid. En deze kennis zal ons geluk brengen.

Ook leverde onze profeet Mohammed vzmh over **dat het leren en (praktisch) toepassen van één aya uit de koran waardevoller is dan het verrichten van 100 vrijwillige gebedseenheden**. Ook dit toont het belang van het opdoen van kennis!

De metgezel Ali r.a. heeft gezegd **“dat kennis waardevoller is dan bezit”**. Wanneer je uitgeeft uit jouw bezit, zal jouw bezit afnemen. Maar als je jouw kennis deelt, zal jouw kennis niet verminderen. Jouw kennis zal zich juist verspreiden! Degene die de ander onderwijst, zal onderwezen worden door Allah swt. Allah swt vertelt ons in surah az-Zumar, ayah 9:

قُلْ هَلْ يَسْتَوِي الَّذِينَ يَعْلَمُونَ وَالَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ إِنَّمَا يَتَذَكَّرُ أُولُو الْأَلْبَابِ

Zeg (o Mohammed): “Zijn degenen die weten en degenen die niet weten gelijk aan elkaar?” Slechts de bezitters van verstand trekken er lering uit.

Allah swt benadrukt hier het verschil tussen degenen die kennis opdoen – en daardoor dus *weten* – en degenen die niet weten. Wat ontzettend belangrijk is voor het opdoen van kennis, is discipline. We moeten onze kinderen opvoeden om discipline te hebben en om respectvol te zijn tegenover hun docenten. Een prachtig voorbeeld voor een respectvolle houding tegenover onze docenten, is het voorbeeld van Imam Shafi’i. Hij werd onderwezen door Imam Malik. Wanneer hij een blad uit zijn boek omsloeg, deed hij dat heel voorzichtig, omdat hij bang was dat hij zijn docent tot last zou zijn door het geluid van het omslaan van die bladzijde.

Het laatste punt waar ik even stil bij wil staan, is dat wij het als moslims *nodig* hebben om kennis op te doen. Deze kennis hebben wij nodig om de tevredenheid van Allah swt te bereiken en om van nut te zijn voor onszelf en onze omgeving. Kennis is de basis om te groeien als gemeenschap. Laten we onszelf het voornemen stellen om elke dag nuttige kennis op te doen, deze te delen met onze omgeving en deze kennis te praktiseren.

Beste broeders en zusters, bedankt voor jullie aandacht!